

Постаті

Figures

УДК 78.071.1/.2:783](477)"1869/1945"

СКОРБНИЙ ШЛЯХ МУЗИКИ (до 150-річчя Якова Яциневича)

Валентина Кузик

Статтю присвячено композитору Якову Яциневичу, незаслужено замовчуваному в попередню, радянську, добу, та його ораторії «Скорбна мати» на вірші П. Тичини (1926) – першому зразку ораторіального жанру в українській музиці.

Ключові слова: Я. Яциневич, П. Тичина, українська музика, українське музикознавство, ораторія.

The article is dedicated to the composer Yakiv Yatsynevych, who was undeservedly smothered in the previous Soviet period, and his oratorio *The Sorrowful Mother* to the verses by P. Tychna (1926), which is the first sample of the oratorical genre in Ukrainian music.

Keywords: Ya. Yatsynevych, P. Tychna, Ukrainian music, Ukrainian musicology, oratorio.

Мешканці провінційного містечка Кропоткіно, що на Кубані, згадували його як тихого й дещо дивакуватого сторожа колгоспного саду. Сивий, але ще кремезний дідусь за сімдесят, який увесь час щось собі намугикував під ніс, був не надто говірким та й приїхав у містечко не так давно, особливого товариства ні з ким не заводив. Йому було добре серед дерев – яблуні, вишні, черешні... Як вони нагадували рідну Україну., особливо навесні, коли квітнули. Тут, на Кубані, ніби й серед своїх – українців-переселенців з Наддніпров'я, але відчувалися близькість Кавказу, з географічного погляду, і близькість, якщо не настирна дія, політики русифікації кубанців та тотального нагляду за їхніми політичними думками, аби швидше забували своє українство. Краще вже бути серед дерев і їм наспівувати мелодії, якими жило його творче єство, та в думках укотре прослуховувати всі ті музичні твори, які він колись виконував та й сам komponував.

А були часи, коли його – Якова Михайловича Яциневича – знали як майстра хорового письма, який особливо вправно володів виразовими засобами акапельного хорового співу. Знали як талановитого хормейстера, регента й представника митців Лисенкового кола, адже йому випало щастя

багато років працювати в контакті з уславленим класиком української музики Миколою Віталійовичем Лисенком. Оскільки він утворив чимало нових хорових колективів і виховав талановитих співаків-капельян, вірив, що йому напророчене натхненне творче майбуття в добу нового Українського відродження початку ХХ ст.

Народився Я.Яциневич 8 листопада 1869 року в Білій Церкві на Київщині. Юні роки навчання були пов'язані з Києво-Софійською духовною школою та Київською духовною семінарією, де він одразу виявив свої обдарування в музичній царині: співав у митрополичому хорі (мав гарний голос) та, будучи ще семінаристом, став помічником регента, а по закінченні семінарії – регентом уславленого хору Михайлівського собору – головного патріаршого храму Києва. Це остаточно укріпило в юнака бажання присвятити своє життя музиці [1; 2]¹.

Професійну музичну освіту Я. Яциневич отримав у двох площинах: практичній – співав у хорі М. Лисенка, схоплюючи від знаного Майстра все, що стосувалося і диригентського виконавства (тепер вже концертного), і композиторського знання та гри на фортепіано; і теоретичній – у музичній школі С. Блюменфельда, де вивчав гармонію, контрапункт та поліфонічні форми роз-

ПОСТАТІ

витку музичної думки. Вокалом займався зі співачкою київської опери Е. Міссіні.

Талановитого юнака М. Лисенка 1899 року запросив бути диригентом і старостою хору Київського імператорського університету Святого Володимира (нині – Київський національний університет імені Тараса Шевченка), з яким і сам працював (помічником старости був студент Д. Ревуцький). Того ж року рекомендації М. Лисенка сприяли й влаштуванню Я. Яциневича керівником хору Київського політехнічного інституту Імператора Олександра II (нині – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»). Як член Київського літературно-артистичного товариства Я. Яциневич доклав значних зусиль для організації достойного відзначення 35-річчя творчої діяльності М. Лисенка. В урочистому концерті, проведеному 20 грудня 1903 року в залі Купецького зібрання (нині – Колонний зал ім. М. В. Лисенка Національної філармонії України), брали участь відомі виконавці та потужні українські колективи (хор із с. Охматів під орудою П. Демуцького, робітничий хор під керуванням К. Стеценка, капела самого Я. Яциневича). Дружні взаємини поміж Майстром і молодим музиком тривали понад 15 років – до останніх днів улюбленого вчителя.

Я. Яциневич підхопив і продовжив починання М. Лисенка щодо поширення українського хорового мистецтва, – особливо народнопісенного в майстерних аранжуваннях, – серед широких верств краю. Цією справою надалі активно переймався дещо молодший за нього учень лисенкової школи О. Кошиць, який, водночас, із захопленням співпрацював з українськими театральними трупами, зокрема театром М. Садовського (1906–1911), і корифеями української сцени – М. Заньковецькою, М. Старицьким, О. Мишугою. З уперше проголошеною (1918) державністю України Яків Михайлович активно включився в культурно-громадську діяльність. Від 1919 року він – співробітник Всеукраїнського музичного комітету; організував нові хорові колективи на Київщині, диригент новоствореної Капели ім. М. Лисенка. Однак наступ

більшовицьких військ, воєнні дії між ними, українськими січовиками та денікінцями на вулицях Києва змусили багатьох працівників новостворених Гетьманатом та Директорією культурних установ полишити місто. Вони були свідомі того, що нова влада не тільки зруйнує всю систему організації культурної діяльності в країні, але й особисто на кожного з тих, хто працював у ній, чекає трагічна доля як «українських націоналістів». Полишили Київ і М. Леонтович, з труднощами діставшись Тульчина на Поділлі, і Я. Яциневич разом із дружиною – Іриною Іванівною – талановитою вчителькою музичних «премудрощів», яка закінчила добре знану Музичну школу М. Лисенка. Упродовж майже трьох років (1920–1923) вони переїзять від села до села – Щучинці (що під м. Ржищевим Київської обл.), Гуляники (нині – с. Уляники Кагарлицького р-ну Київської обл.), де для прожитку влаштувалися вчителювати в сільських школах. Водночас Яків Михайлович збирав місцевий пісенний фольклор та його аранжував. Тоді ж утворив рукописну збірку, де уклав понад 50 хорових обробок, серед яких була і та, що згодом принесла його імені світову славу – «Заспіваймо» («Сусідка»). За назву стало перше слово з першого рядка «Заспіваймо пісню веселеньку...» [3; 4]. Водночас komponував й оригінальні авторські твори на слова Т. Шевченка – «Садок вишневий коло хати», «Ой стрічечку до стрічечки», «Човен» тощо.

Багато творчих сил Я. Яциневич віддав і ще одній справі, про яку згодом майже століття не згадували ні в історії України, ні в біографіях постатей, причетних до неї, а саме: як регент, композитор та авторитет у царині церковної музики Яків Михайлович активно працював у проводі Української автокефальної православної церкви, що з 1918 року порушила клопотання перед Вселенським патріархатом про надання їй незалежності (проголошення автокефалії відбулося на Всеукраїнському православному церковному соборі 1921 року). Показово, що до складу Всеукраїнської православної церковної ради входили і музиканти: композитори К. Стеценко, М. Леонтович, П. Козицький, М. Вериківський, В. Ступницький,

диригенти-регенти М. Гайдай, П. Гончаров, С. Дрімцов, П. Демуцький, Г. Давидовський [6]. Саме для обрядів Української автокефальної православної церкви Я. Яциневич створив «Літургію св. Іоанна Златоустого» – масштабний (21 номер) духовно-сакральний твір², скомпонував мелодійно виразний хор «Богородице Діво, радуйся», аранжував кілька релігійних кантів, зокрема про святих Юрія, Василя, Петра й Павла, народних колядок і щедрівок. Його музика звучала й у храмах (кращі номери з «Літургії...» та розкішне фінальне «Многоліття»). Щоправда, після 1932 року (часу проголошення у країні «п'ятирічки» боротьби з релігійними віруваннями) ім'я автора не згадували, а власне ноти регенти вцілих церков потай переписували.

Попри всі політично-соціальні труднощі, 1 лютого 1921 року розпочалася нова фаза культурно-музичного життя в Україні, коли київські митці, збудені страшною звісткою про трагічну загибель М. Леонтовича (23 січня 1921 р.), об'єдналися й утворили Комітет пам'яті Миколи Леонтовича (1922 р. перейменований у Музичне товариство імені Миколи Леонтовича) [5]. 1923 року Я. Яциневич повернувся до Києва та розпочав хормейстерську роботу майже «з нуля» – викладав співи у школі та організовував шкільні хори. Однак 1925 року, в короткочасну «добу українізації», його офіційно запросили до Одеси як інспектора музичних курсів для організації культурно-громадського життя. В Одесі він заснував Українську хорову студію, яка згодом переросла в Українську капелу ім. М. В. Лисенка. І капеляни, і керівник хору ввійшли до складу Одеської філії Музичного товариства імені Миколи Леонтовича, яке на той час розрослося численними відділеннями не тільки в Україні, але й за її межами.

П'ять років одеського періоду Я. Яциневича (1925–1930) виявилися напрочуд плідними, як у творчому плані, так і в організаційно-мистецькій роботі. Він намагався підняти професійний рівень своїх капелян: окрім хорових співок, увів до робочих графіків спеціальні дисципліни – сольфеджіо, читання хорових партитур, вивчення фольклорних зразків, навіть лекції з україн-

ської літератури (для Одеси це було щось непередбачуване!). Виконавський рівень колективу значно зріс і позбувся аматорської провінційності. Водночас і композитор поставив перед собою високе творче завдання – написати оперу чи масштабний симфонічно-хоровий твір. Благо, що в Одесі діяли як належного професійного рівня симфонічний оркестр, так і його капела, до того ж, і солістів в Одесі не бракувало. Робота була напруженою: тривала не один місяць. Однак у липні 1926 року Я. Яциневич гортав останні сторінки рукопису щойно завершеної ораторії «Скорбна мати». Вірш молодого П. Тичини йому припав до душі ще 1918 року. За рік перед тим він познайомився з молодим помічником хормейстера у Театрі Миколи Садовського. Павло ще тоді захоплювався віршуванням. Та й на церковно-канонічній тематиці юнак був добре обізнаний, адже закінчив Чернігівську духовну семінарію. Вірш, за формою, ніби «просився» до ораторіального втілення – чотири чітко окреслених образи, наявні діалоги, окремі хорові групи. Є і вічний стрижень – «“За що розп'ято?”, “Чи втрачується втішена душа?”».

Закінчивши ораторію, Яків Михайлович розпочав роботу над оперою «Весняна казка». Проте згортання «доби українізації» і проголошення нової політики «інтернаціоналізації» в Країні Рад (насправді, усюдисущої русифікації) змінило життя митця. Яків Михайлович із його «націоналістичними» поглядами став небезпечним, і культурні керманічі міста відсторонили його від роботи. У 1930–1935 роках знову вчителював на периферії, переїхавши до Запоріжжя, де викладав фортепіано, керував вокальним ансамблем, дитячим хором при клубі алюмінієвого заводу та був піаністом-концертмейстером (тапером) на «культурній базі» Дніпрогесу. Гадав, що серед великого гурту зібраних звідусюди будівельників греблі на Дніпрових порогах вдасться заховатися від «пильного ока» шукачів «ворогів народу». Марно! На вітвар чергової річниці Жовтня потрібно було принести нові жертви. Якова Михайловича заарештували й засудили на заслання до віддаленого аулу Адигейської автономної області (нині – Республіка

ПОСТАТІ

Адигея) (може, вирішили, що майже 70-річний дідусь недовго проживе серед гір?). Однак витримав. У 1940 році йому дозволили переїхати до Майкопа (місцевої столиці), де, відданий своєму покликанию, він організував Ансамбль адигейської пісні і танцю. Знову поновив вивчення фольклору, тепер уже нартського; задумав написати для театру музичну комедію «Айшет» – «з життя східного села» (на три дії). Однак така непередбачувана активність «людини з тавром» і тут у когось викликала підозру. Цього разу переїхав до аулу Кошехабль, де для дітей-горян організував музичну школу (для якої навіть купили піаніно), створив хор та навчав вокалу. Почувши звістку, що Україну визволено від нацистських загарбників, Яків Михайлович 1944 року вирішив повернутися до рідних місць. Дорога пролягла на Кубань, до містечка Кропоткіна. У подорожніх документах було зазначено, що Я. Яциневич не може обіймати ні культурно-ідеологічної, ні керівної посади (як вчитель або керівник хору). Влаштувався сторожем колгоспного саду...

В історії української музики кінця ХІХ – першої половини ХХ ст. композитора Я. Яциневича згадано переважно як автора численних хорових обробок українських народних пісень (понад 200), кількох авторських хорових композицій та солоспівів. Лише в Архівних наукових фондах рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (далі – АНФРФ НАНУ) зберігається майже сотня його рукописів та першодруків. Серед них – хорові обробки колядок («Там на Ордані», «Нова радість стала»), веснянок («Ой дівчино Уляно», «Ой гіла-гілочка», «Головку причесала, панчошкі підв'язала»), пісень історичних («Кармалюк», «Їхав стрілець на війноньку», «Байда», «Ой у лузі червона калина»), лірико-побутових («Зеленеє жито, зелене», «Іскосила сіно», «Ой летіла зозуленька», «Ой вишенька-черешенька»), лірико-любовних («Коло гаю походжаю», «Ой чи будеш, дівчино, за мною тужити», «Чорні очка, мов терен»), жартівливих («Журавель», «Та були в кума бджоли»,

«Ой ти чула, Гапко», «На городі бузина»), циклу народних пісень «Вінчання» (запис 1925 р.) тощо. Містяться рукописи й авторських творів: вокальних ансамблів «Нова Республіко, гряди!» на сл. П. Тичини, «Червона калино», солоспівів «Земле моя, всеплодющая мати» і «Твої очі, як те море» на сл. І. Франка, «Пісня» і «Реве-гуде негодонька» на сл. Лесі Українки, «Гей, співці» на сл. Вдовиченка, «Гаї шумлять» на сл. П. Тичини. У 1920-х роках звучали його вокальні композиції «Весною» на сл. В. Самійленка, «Сон» на сл. О. Маковея, цикли «Сім струн» на сл. Лесі Українки та «З тюремних пісень» (для баритона) на сл. М. Кибальчича. Відповідно до вимог доби, у 1920–1930-ті роки були поодинокі спроби написати щось із конче необхідного на радянську тематику, як-от «Пісня джоррок-комсомолок» або «10-річчя Жовтня».

У АНФРФ НАНУ зберігаються й кілька зразків інструментальної музики Я. Яциневича 1920-х років: «Колискова», «Ноктюрн», «Ліричний момент», «Розлука», також фрагменти опери «Весняна казка», шість частин до кінофільму «Тобі дарую» (кінодума, музику якої перед екраном виконували наживо). З останніх за часом композицій (1940-ві рр.) – незакінчена музика до комедії «Айшет». Зберігаються в архіві й численні афіші з ім'ям Я. Яциневича (25 аркушів) та газетні рецензії на виступи його капелян за 1904–1940 роки (29 аркушів). Проте, уважаємо, найвагоміший артефакт із рукописного композиторського доробку Я. Яциневича – ораторія «Скорбна мати», яку досі не опублікували і не виконали.

Природно, що ґрунтовні музичні знання розбуджували композиторську снагу написати твори масштабного плану не лише номерного типу, як «Літургія...», але з розгорнутою музичною драматургією для різноманових великих виконавських колективів, з використанням симфонічного оркестру. Відомо, що він створив програмну симфонію «1905 рік» та кілька камерно-інструментальних п'єс. На жаль, вони були в рукописах і більшість із них у перипетіях складного часу сталінських репресій загубилися. Нині ми не спроможні гідно оцінити якість композиторського задуму та письма інструментальної

музики Я. Яциневича. Натомість рукопис єдиної ораторії – «Скорбна мати», – сподіваємося, викличе жвавий інтерес музичної громади України. Він зберігається у вже згаданих АНФРФ НАНУ, де вдалося схоронити в тоталітарну добу дуже багато цінних проукраїнських артефактів, пов'язаних з першими роками державності України на початку ХХ ст. (був переданий композитором П. Козицьким наприкінці 1950-х рр.). Те, що викоринювала радянська цензура, в Інституті під керівництвом М. Рильського переховували «до кращих часів» (не тільки ораторію не було виконано, але й вірш молодого П. Тичини, присвячений матері, надрукували лише наполовину).

Рукопис композитора (ф. 19-3/5) складається з двох частин: 1) клавір ораторії (хор і фортепіано); 2) партитура (хор і симфонічний оркестр). На титулі зазначено: «Ораторія на 4 частини на мішаний хор і двох сопранів – *Solo* з акомпанементом рояля, або оркестру». Однак ознайомлення з нотним текстом дозволяє розширити та диференціювати позначку автора. Центральне місце посідає соло-сопрано Марії – Божої Матері. Друге соло-сопрано – Квітка. Однак є ще партія соло-тенора (учень Христа). Музична тканина ораторії виявляє різні типи композиторського письма: хоральний спів; складну розвинуту фугу з низхідною хроматичною темою (I ч. – «Заплакала сльозами», за характером викликає алюзії з темою «Dies Irae» з Реквієму Дж. Верді); «органні» октавні унісони *tutti* (кода I ч.); окремих фрагмент – чоловічий хорал *a cappella* «Возрадуйся, Маріє!» (II ч., учні Христа). До партитури ораторії привнесено такі властиві церковним літургіям і партесним концертам прийоми, як мелізматично розспівані юбіляції та фугатні проведення послівок тощо.

Стрижень твору – проспівана Богоматір'ю Марією та підхоплена хором тривожна думка про Україну, її стражденну долю: «І цій країні вмерти? Де він родився вдруге, яку любив до смерти?».

Останні такти композитор дописав 10 липня 1926 року. Це був недовгий, однак плідний період його творчості в Одесі, де він організував хор і працював з оркестром.

Не судилося. Він не знав, що попереду на нього чекає не прем'єра вистражданої ораторії, а репресії – висилка з України й далекий гірський край. І лише наприкінці життя він почує милозвучне українське слово та, однак, не в рідній Україні, а на Кубані – поміж нащадків колишніх запорозьких козаків.

Р. С. 2019 року виповнилося 150 років від дня народження композитора Я. Яциневича. Довгі десятиліття його ім'я та доробок замовчували, а найбільш популярну в народі обробку «Заспіваймо» («Сусідка») оголошували як народну пісню. Однак Україна пробуджується у своїй історичній пам'яті та повертає до культурного обігу постаті її видатних особистостей. Вище ми зауважували, що 2006 року ушавлений Муніципальний камерний хор «Київ» на чолі з М. Гобдичем записали на CD «Літургію св. Іоана Златоустого». Навесні ювілейного для митця року було організовано спеціальну Хорову асамблею, присвячену 150-річчю Я. Яциневича (ініціатор – видатний хормейстер, лауреат Премії ім. М. В. Лисенка, кандидат мистецтвознавства, професор М. Юрченко). Тоді ж відбувся Другий фестиваль хорової музики «Катедральні дзвони» в Івано-Франківську, де повністю прозвучала «Літургія...» Я. Яциневича (виконували чотири хорові колективи, які порадували слухачів антифонним і загальноансамблевим співом *tutti*). У символічний вінок ювілярів ми вплітаємо і свою «квітку шани», репрезентувавши українській громадськості друк першої в українській музиці ораторії «Скорбна мати» Я. Яциневича на поезію П. Тичини. Партитура ораторії, написана 1926 року, зберігається в АНФРФ НАНУ (рукопис та віддрукована електронна копія). Сподіваємося на концертну прем'єру цього твору та введення його в культурний і науковий музикознавчий обіг, що стане гідним поповненням української музичної спадщини.

Примітки

¹ Віхи власної творчої біографії Я. Яциневич ретельно виклав на сторінках, поданих до провуду Музичного товариства імені Миколи Леонтовича [2, с. 223–226; 5].

ПОСТАТІ

² Уперше виконання «Літургії св. Іоанна Златоустого» здійснив академічний Муніципальний камерний хор «Київ» під орудою М. Гобдича – заслуженого діяча мистецтв України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, художнього керівника названого хору, невтомного дослідника

української сакрально-духовної музики, який розшукав і відредагував рукопис твору та здійснив його запис на компакт-диск (запис здійснено в Успенському соборі Києво-Печерської лаври (лютий 2006 р.) СКК-32-1 «Kyiv Choir Productions», Київ, Україна, 2006 р.).

Джерела та література

1. Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Ф. 50. № 144–159. 16 арк.
2. Бугаєва О. Музичне товариство імені М. Д. Леонтовича (1921–1931) : біографічний словник / науковий довідник. Київ, 2015. 336 с.
3. Загайкевич М. Біографія пісні. *Культура і життя*. 1965. 25 лип.
4. Кауфман Л. Пісня знаходить автора. Київ, 1966. 44 с.
5. Кузик В. Товариству ім. М. Леонтовича 75 років. Київ, 1996. 12 с.
6. Юрченко М. Духовна музика. *Історія української музики*. Київ, 1992. Т. 4. С. 105–124.

Referens

1. Manuscript Institute of V. Vernadskyi National Library of Ukraine. Fund 50, no. 144–159, Sheets 16.
2. Buhayeva O. (2015) M. Leontovych Musical Society (1921–1931): Biographical Dictionary / Scientific Reference Book. Kyiv, 336 pp.
3. Zahaikevych M. (1965) Song Biography. *Culture and Life*. July 25.
4. Kaufman L. (1966) The Song Finds the Author. Kyiv, 44 pp.
5. Kuzyk V. (1996) 75th Anniversary of M. Leontovych Society. Kyiv, 12 pp.
6. Yurchenko M. (1992) Sacred Music. *History of Ukrainian Music*. Kyiv, Vol. 4, pp. 105–124.

SUMMARY

Yakiv Yatsynevych is known as a master of chorus writing, especially the acapella, in the musical culture of Ukraine in the first half of the 20th century. At the same time he is a talented choirmaster, regent. He has created many choirs and educated talented chaplain singers throughout his life.

Ya. Yatsynevych was born on November 8, 1869 in Bila Tserkva in Kyiv region, he studied at Kyiv-Sophia Theological School and Kyiv Theological Seminary, where he discovered his musical talents: sang in the Metropolitan Choir, became an assistant of the regent, and later regent of the famous choir of St. Michael Cathedral. He was taught the choir, composition, playing the piano by M. Lysenko, theory (harmony, counterpoint, polyphony) at the S. Blumenfeld School of Music, and studied vocal with the singer of Kyiv opera E. Missini.

From the beginning of the 20th century Ya. Yatsynevych has worked with the choirs of Kyiv University and Kyiv Polytechnic, he has directed the musical parts of Ukrainian theatre companies and become a member of Literary and Artistic Society. With the proclamation of the statehood of Ukraine (1918), he has been involved actively to the cultural and social activities, become the conductor of newly created M. Lysenko Chapel. He has written several works of his own and the Liturgy. Ya. Yatsynevych as a regent, composer and authority in church music field has worked actively in the leadership of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church.

However, because of the new political situation he is forced to leave Kyiv (1920–1923) and stay in the surrounding villages where he has collected local folklore. He has compiled more than 50 choral arrangements. Famous work *Let's Sing (Neighbour)* is among them.

In 1925, in the so-called short-term *Ukrainianization period*, Ya. Yatsynevych is invited to Odesa as an inspector of music courses for the organization of cultural and public life. He has formed Ukrainian choral studio there, which has been developed later into M. Lysenko Ukrainian Chapel. All the chaplains, together with their director, have become the members

ВАЛЕНТИНА КУЗИК. СКОРБНИЙ ШЛЯХ МУЗІКИ...

of Odesa branch of M. Leontovych All-Ukrainian Music Society. Five years of Odesa period for Ya. Yatsynevych (1925–1930) have proved to be surprisingly fruitful both in creative and organizational-artistic sides. In 1926 he has written an oratorio *The Sorrowful Mother* to Pavlo Tychyna verses and started work with *The Spring Tale* opera.

However, the reduction of the *Ukrainianization period* has forced the artist to move to Zaporizhzhia (1930–1935), and then there was the arrest and exile to the remote aul of the Adyge AR. The last years of the composer's life are spent in Kuban, in the town of Kropotkino.

Since the late 1950s, a number of works by the composer (manuscripts and periodicals), transmitted by well-known Ukrainian composer P. Kozytskyi, have been kept at the NASU M. Rylskyi IASFE Archival Scientific Funds. Among them there is the manuscript of the first oratorio in Ukrainian music *Sorrowful Mother* for chorus, symphony orchestra and soloists, which is now published by a special musical supplement to the *Researches of the Fine Arts*, 2019, issue 3. We hope that this published work will be a worthy addition to the Ukrainian musical heritage and will receive a deserving public appreciation.

Keywords: Ya. Yatsynevych, P. Tychyna, Ukrainian music, Ukrainian musicology, oratorio.